

ชื่อวิทยานิพนธ์	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษากลุ่มสมุนไพร่บ้านดงบัง หมู่ที่ 6 ตำบลคงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
ผู้วิจัย	นางสาวเสาวลักษณ์ ผาวันดี
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา
ปีการศึกษา	2552
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี มาสขาว
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิศักดิ์ ทิพยมหิษย์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มสมุนไพร่บ้านดงบัง โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาบริบทศักยภาพ และสภาพปัญหาของชุมชนในการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่ม 2) เพื่อพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับกลุ่มกลุ่มสมุนไพร่บ้านดงบังโดยใช้การพัฒนาปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มสมาชิก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาบริบท ศักยภาพและสภาพปัญหาและพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นสมาชิกกลุ่มสมุนไพร่บ้านดงบัง จำนวน 24 คน และกลุ่มที่เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินการพัฒนาอีก 20 คน ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนการท่องเที่ยวของจังหวัดปราจีนบุรี เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลอภัยภูเบศร ผู้นำชุมชนและนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร และกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เอกสารข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (กชช. 2 ค) การสนทนากลุ่มย่อยและการปฏิบัติการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมและแบบประเมินผลความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการหลังดำเนินการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลการวิจัยพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกลุ่มสมุนไพร่บ้านดงบังได้ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีเกิดขึ้น 4 ด้านคือ 1) ด้านบุคลากร โดยมีการจัดฝึกอบรมความรู้และฝึกปฏิบัติการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับสมาชิก 2) ด้านพื้นที่ มีการจัดเตรียมพื้นที่ภายในกลุ่มสร้างเส้นทางเดินชมธรรมชาติในสวนสมุนไพร่ ติดป้ายแสดงจุดการให้บริการ รวบรวมภูมิปัญญาสมุนไพร่ไทย โดยแสดงชื่อสรรพคุณ ของสมุนไพร่ในการรักษาโรค 3) ด้านกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้และจัดหางบประมาณของกลุ่มมีการตั้งจุดแสดงการสาธิตพืชสมุนไพร่ตั้งแต่ขั้นตอนการปลูก การเจริญเติบโต การเก็บ การตาก รวมถึงการเพาะชำกล้าไม้สมุนไพร่ การผลิตยาสมุนไพร่และอาหาร

สมุนไพรเพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว 4) การเชื่อมเส้นทางท่องเที่ยวของกลุ่มสมุนไพรคงบัง
กับโรงพยาบาลอภัยภูเบศร กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับและกลุ่มท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และ
วัฒนธรรม

คำสำคัญ : การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สมุนไพร เกษตรอินทรีย์

สำนักวิทยบริการฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Thesis Title: AGRO-TOURISM MANAGEMENT : A CASE STUDY OF DONGBANG
HERBAL AGRICULTURAL VILLAGE , DONGKEELEK, MUANG,
PRACHINBURI PROVINCE

Researcher: Miss Saowalux Phawandee

Degree: Master of Arts (Development Strategy)

Year: 2009

Thesis advisor: Asst. Prof. Pongsri Maskhao, Ph.D.

Thesis co-advisor: Asst. Prof. Thaweesak Tipayamahing, Ph.D.

ABSTRACT

The study reports the development of agro-tourism management of the group members in Dong Bang Herbal Agricultural Village. The objective of the study was twofold; 1) to study the community structure, its potential and difficulties of developing agro-tourism management, and 2) to progress Agro-Tourism Management of Dong Bang Herbal Agricultural Village Group using participatory research.

The sample population for analyzing the community's condition, its potential, obstacles, and the development of agro-tourism management comprised of 24 Dong Bang herbal group members. Twenty key persons were incorporated for conducting a Strength, Weakness, Opportunity, Threat (SWOT) analysis on agro-tourism management. The research tools used were in depth interview questionnaire, content analysis of the Primary Data base from the Rural Development Center. Qualitative methods were used to conduct a focus group and participatory actions were organized to plan and develop agro-tourism management of the village.

The results of the study assisted the development of agro-tourism management in four parts; 1) training personnel for understanding and working knowledge of agro-tourism management; 2) developing physical locations by reconstructing sidewalks, posted signs, rest areas, scenic view points, customer service areas, and assembling knowledge of Thai understanding of uses from 16 herbs for visitor's information; 3) planning agro-tourism activities to earn income by demonstrating units of the herbs' cycle, such as planting, cultivating, harvesting, and drying process. In addition, the herbal village members collaborated to construct an herb nursery by making herbal medicine herb food products for sale to generate revenue for individuals and as well as group members; 4) making a lasting connection with tourists to Dong bang's many agro-tourism attractions.

Keyword: agro-tourism management, herbal plants, organic farming